

Krok po kroku UMORZENIA NALEŻNOŚCI Z TYTUŁU SKŁADEK



dla
płatników
składek

dla przedsiębiorców opłacających
składki tylko na własne ubezpieczenia



ZAKŁAD
UBEZPIECZEŃ
SPOŁECZNYCH

Co to jest umorzenie należności z tytułu składek?

Umorzenie należności z tytułu składek to definitywna rezygnacja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z ich dochodzenia obecnie i w przyszłości.



UWAGA!

Umorzenie należności z tytułu składek spowoduje, że okres, za jaki składki zostały umorzone, nie zostanie Ci zaliczony do okresu ubezpieczenia przy ustalaniu prawa do renty lub emerytury.

Kiedy ZUS może umorzyć należności z tytułu składek?

ZUS rozpatruje wnioski o umorzenie należności z tytułu składek w oparciu o art. 28 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2015 r. poz. 121).

- ➔ Art. 28 ust. 1–3 tej ustawy wskazuje, że należności z tytułu składek mogą być umarzone tylko w przypadku ich **całkowitej nieściągalności**.
- ➔ Art. 28 ust. 3a i 3b stanowi, że ZUS może umorzyć należności z tytułu składek **ze względu na stan majątkowy i sytuację rodzinną zobowiązanego**.

Kiedy mamy do czynienia z całkowitą nieściągalnością?

Całkowita nieściągalność zachodzi, gdy:

- ➔ dłużnik zmarł i nie pozostawił żadnego majątku lub pozostawił ruchomości niepodlegające egzekucji albo pozostawił przedmioty codziennego użytku domowego, których łączna wartość nie przekracza kwoty stanowiącej trzykrotność przeciętnego wynagrodzenia, i jednocześnie brak jest następców prawnych oraz nie ma możliwości przeniesienia odpowiedzialności na osoby trzecie;
- ➔ sąd oddalił wniosek o ogłoszenie upadłości dłużnika lub umorzył postępowanie upadłościowe¹;
- ➔ dłużnik zaprzestał prowadzenia działalności i nie ma majątku, z którego można egzekwować należności, a jednocześnie nie można przenieść odpowiedzialności na jego małżonka, następców prawnych lub inne osoby trzecie²;

¹ Ustawa z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe i naprawcze (Dz.U. z 2015 r. poz. 233), art. 13 i art. 361 pkt 1.

² Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz.U. z 2015 r. poz. 613).

- ➔ należności nie zostały zaspokojone w zakończonym postępowaniu likwidacyjnym;
- ➔ wysokość nieopłaconej składki nie przekracza kwoty kosztów upomnienia w postępowaniu egzekucyjnym;
- ➔ naczelnik urzędu skarbowego lub komornik sądowy stwierdził brak majątku, z którego można prowadzić egzekucję;
- ➔ jest oczywiste, że w postępowaniu egzekucyjnym nie uzyska się kwot przekraczających wydatki egzekucyjne.

Które należności mogą zostać umorzone **jako nieściągalne**, przedstawia poniższy schemat:

Należności z tytułu składek na:		Za osobę prowadzącą działalność
Ubezpieczenia społeczne	emerytalne	x
	rentowe	x
	chorobowe	-
	wypadkowe	x
Ubezpieczenie zdrowotne		x
Fundusz Pracy		x
Fundusz Emerytur Pomostowych		x

**TO MOŻE
ZOSTAĆ
UMORZONE**

Kiedy ZUS może umorzyć należności z tytułu składek ze względu na trudną sytuację zobowiązanego?

ZUS może umorzyć należności z tytułu składek, jeżeli wykazesz, że ze względu na stan majątkowy i sytuację rodzinną nie jesteś w stanie opłacić tych należności, ponieważ spowodowałyby to zbyt ciężkie skutki dla Ciebie i Twojej rodziny, w szczególności gdy:

- ➔ opłacenie należności z tytułu składek pozbawiłoby Ciebie i Twoją rodzinę możliwości zaspokojenia niezbędnych potrzeb życiowych;
- ➔ poniosłeś straty materialne w wyniku klęski żywiołowej lub innego nadzwyczajnego zdarzenia powodujące, że opłacenie należności z tytułu składek mogłoby pozbawić Cię możliwości dalszego prowadzenia działalności;
- ➔ Twoja przewlekła choroba lub konieczność sprawowania przez Ciebie opieki nad przewlekłe chorym członkiem rodziny pozbawiła Cię możliwości uzyskiwania dochodu umożliwiającego opłacenie należności.

Które należności mogą zostać umorzone **ze względu na trudną sytuację finansową zobowiązanego**, przedstawia poniższy schemat:

Należności z tytułu składek na:		Za osobę prowadzącą działalność
Ubezpieczenia społeczne	emerytalne	x
	rentowe	x
	chorobowe	-
	wypadkowe	x
Ubezpieczenie zdrowotne		x
Fundusz Pracy		x
Fundusz Emerytur Pomostowych		x

TO MOŻE
ZOSTAĆ
UMORZONE

Co musisz zrobić, aby ubiegać się o umorzenie należności z tytułu składek?

Musisz złożyć wniosek wraz z uzasadnieniem.

Co powinien zawierać wniosek o umorzenie należności z tytułu składek:

- ➔ informację o tym, co chcesz, aby ZUS umorzył (okres zadłużenia, kwota zadłużenia),
- ➔ wskazanie powodów zaprzestania opłacania składek,
- ➔ wyczerpującą informację i uzasadnienie wskazujące, że nie jesteś w stanie uregulować zadłużenia,
- ➔ wskazanie rodzaju pomocy publicznej, o jaką się ubiegasz, jeżeli nadal jesteś przedsiębiorcą (o pomocy publicznej szerzej piszemy w dalszej części ulotki).

Jakie dodatkowe dokumenty powinieneś dołączyć do wniosku:

- ➔ wszelką dokumentację potwierdzającą brak możliwości nawet częściowego uregulowania zadłużenia,
- ➔ wszelką dokumentację obrazującą Twoją kondycję finansową oraz możliwości płatnicze,

- dokumentację potwierdzającą Twój stan zdrowia lub konieczność sprawowania opieki nad chorym członkiem rodziny, jeżeli ubiegasz się o umorzenie z tych względów,
- dokumenty dotyczące pomocy publicznej – jeżeli nadal jesteś przedsiębiorcą.

**UWAGA!**

Jeśli ubiegasz się o umorzenie Twoich składek ze względu na trudną sytuację finansową, to na Tobie spoczywa obowiązek udokumentowania aktualnej sytuacji finansowej i zdrowotnej.

Jak możesz złożyć wniosek:

- **pisemnie** – za pośrednictwem poczty lub firmy kurierskiej bądź osobiście w każdej jednostce ZUS,
- **ustnie** do protokołu (w jednostce ZUS) – protokół powinien być podpisany przez Ciebie oraz przez pracownika ZUS, który go sporządził,
- **elektronicznie** – za pomocą portalu pod adresem pue.zus.pl, który jest częścią Platformy Usług Elektronicznych ZUS (PUE). Aby wysłać wnioski do ZUS i otrzymywać odpowiedzi za pośrednictwem portalu, czyli skrzynki podawczej ZUS, musisz posiadać profil PUE oraz podpis elektroniczny, czyli bezpieczny podpis elektroniczny weryfikowany przy użyciu kwalifikowanego certyfikatu, albo podpis elektroniczny potwierdzony profilem zaufanym elektronicznej Platformy Usług Administracji Publicznej (ePUAP). Jeśli nie posiadasz profilu PUE, najpierw powinieneś zarejestrować się na pue.zus.pl, a następnie w ciągu 7 dni udać się do dowolnej jednostki ZUS w celu zaufania (czyli uwierzytelnienia) swojego profilu. W jednostce ZUS możesz również bezpłatnie uzyskać podpis elektroniczny potwierdzony profilem zaufanym ePUAP. Jeśli posiadasz już profil zaufany ePUAP lub certyfikat kwalifikowany, możesz sam za ich pomocą uwierzytelnić swój profil PUE podczas rejestracji na portalu i wówczas wizyta w placówce ZUS nie jest konieczna. Więcej informacji na ten temat znajdziesz na stronie pue.zus.pl lub www.zus.pl.

**UWAGA!**

Składając wniosek o umorzenie należności z tytułu składek, możesz wskazać, aby ZUS przesłał Ci w formie elektronicznej wykaz dokumentów wymaganych do rozpatrzenia sprawy. Koniecznie podaj wówczas swój adres e-mail. Pracownik ZUS ustali, jakie dokumenty powinieneś złożyć, i prześle ich wykaz na ten adres.

Kiedy ZUS może pozostawić Twój wniosek bez rozpoznania?

Jeżeli pomimo wezwania nie złożysz w wyznaczonym przez ZUS terminie informacji o rodzaju pomocy publicznej, o jaką się ubiegasz, lub związanych z danym rodzajem pomocy publicznej dokumentów.

W jakiej formie ZUS rozstrzyga w sprawie umorzenia należności z tytułu składek?

W formie decyzji administracyjnej, od której przysługuje prawo wystąpienia z wnioskiem o ponowne rozpatrzenie sprawy. Na ostateczną decyzję Zakładu przysługuje skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego.



UWAGA! *Wojewódzki Sąd Administracyjny nie jest uprawniony do badania, czy należności powinny zostać umorzone, a jedynie bada, czy sprawa była rozpatrywana zgodnie z obowiązującymi procedurami administracyjnymi.*

Co to jest pomoc publiczna?

Przepisy dotyczące pomocy publicznej mają zastosowanie tylko do przedsiębiorców, tj. osób prowadzących działalność gospodarczą, w chwili ubiegania się o ulgę lub umorzenie.



UWAGA! *ZUS nie udziela pomocy w formie przekazania przedsiębiorcy środków pieniężnych. ZUS udziela pomocy w formie: umorzenia należności z tytułu składek, rozłożenia należności z tytułu składek na raty oraz odroczenia terminu płatności składek bieżących.*

- Pomoc publiczna to taka pomoc, która spełnia łącznie cztery warunki:
- ➔ udzielana jest przez państwo – w tym przypadku ZUS,
 - ➔ stanowi korzyść dla przedsiębiorcy, ponieważ pomoc jest udzielana przez ZUS na lepszych warunkach niż oferowane na rynku, np. w banku,
 - ➔ ma charakter selektywny, czyli nie otrzymują jej wszyscy przedsiębiorcy,
 - ➔ zakłóca lub grozi zakłóceniem konkurencji oraz wpływa negatywnie na wymianę handlową między państwami członkowskimi Unii Europejskiej – dlatego musi być monitorowana.

Jakich rodzajów pomocy publicznej może udzielić ZUS:

- pomocy *de minimis*,
- pomocy mającej na celu naprawę szkód spowodowanych klęskami żywiołowymi lub innymi nadzwyczajnymi zdarzeniami.

Płatnikom opłacającym składki tylko na własne ubezpieczenia udziela się głównie takiej właśnie pomocy publicznej. O tych rodzajach pomocy mówimy dalej.

Jeżeli natomiast chcesz się dowiedzieć więcej o pomocy na restrukturyzację, zajrzyj do ulotki *Krok po kroku – umorzenia należności z tytułu składek dla przedsiębiorców opłacających składki za zatrudnionych pracowników* lub na stronie www.zus.pl.

Kiedy ZUS może udzielić pomocy de minimis?

Gdy łączna wartość pomocy *de minimis* udzielanej Ci jako przedsiębiorcy, nie przekracza 200 000 euro w okresie 3 ostatnich lat podatkowych.



U W A G A ! Odrębne progi pomocy *de minimis* obowiązują w sektorze:

- drogowego transportu towarów – 100 000 euro w okresie 3 lat podatkowych,
- rybołówstwa i akwakultury – 30 000 euro w okresie 3 lat podatkowych + ustalony dla Polski górny limit krajowy (łączna kwota pomocy *de minimis* przyznanej przedsiębiorstwom prowadzącym działalność w tym sektorze) – 41 330 000 euro w okresie 3 lat podatkowych,
- rolnictwa – 15 000 euro w okresie 3 lat podatkowych + ustalony dla Polski górny limit krajowy (łączna kwota pomocy *de minimis* przyznanej przedsiębiorstwom prowadzącym działalność w tym sektorze) – 225 700 000 euro.

Jakie dokumenty trzeba złożyć przy ubieganiu się o pomoc de minimis?

- Wszystkie zaświadczenia o pomocy *de minimis*, jakie otrzymałeś w roku, w którym ubiegasz się o pomoc, oraz w ciągu 2 poprzedza-

jących go lat (może być to również Twoje oświadczenie o wielkości pomocy *de minimis* otrzymanej w tym okresie albo oświadczenie, że nie otrzymałeś pomocy *de minimis* w tym okresie).

- ➔ „Formularz informacji przedstawianych przy ubieganiu się o pomoc *de minimis*” (druk formularza dostępny w ZUS oraz pod adresem www.uokik.gov.pl/wzory_formularzy_pomocy_de_minimis.php).
- ➔ „Formularz informacji przedstawianych przez wnioskodawcę” – w przypadku ubiegania się o pomoc *de minimis* w rolnictwie lub rybołówstwie (druk formularza dostępny w ZUS oraz na stronie www.dziennikustaw.gov.pl/D2010121081001.pdf).

Kiedy ZUS może udzielić pomocy na naprawę szkód spowodowanych klęskami żywiołowymi lub innymi nadzwyczajnymi zdarzeniami?

ZUS może udzielić takiej pomocy gdy:

- ➔ poniósł szkodę,
- ➔ pomiędzy poniesioną szkodą a klęską żywiołową lub innym nadzwyczajnym zdarzeniem istnieje bezpośredni związek przyczynowy,
- ➔ celem pomocy jest przywrócenie stanu sprzed klęski żywiołowej lub innego nadzwyczajnego zdarzenia (a nie rozwój firmy lub zapobieżenie stratom, które mogą dopiero nastąpić).

Klęska żywiołowa to np. powódź, susza, lawina, trzęsienie ziemi. Inne nadzwyczajne zdarzenie to np. strajk, atak terrorystyczny.

Wysokość strat wyrządzonych przez klęski żywiołowe lub inne nadzwyczajne zdarzenie musi być precyzyjnie oszacowana i udokumentowana. ZUS może w tej sytuacji udzielić pomocy, ale tylko do wysokości stanowiącej różnicę pomiędzy poniesionymi stratami a otrzymanym odszkodowaniem.



PRZYKŁAD Jeżeli:

- oszacowane straty wynoszą 1 000 000 zł,
 - otrzymane odszkodowanie wynosi 200 000 zł,
- to umorzenie należności z tytułu składek może nastąpić do kwoty 800 000 zł.

Jakie dokumenty trzeba złożyć przy ubieganiu się o pomoc na naprawę szkód spowodowanych klęskami żywiołowymi lub innymi nadzwyczajnymi zdarzeniami:

- ➔ oświadczenie o nieotrzymaniu pomocy udzielanej na naprawę szkód spowodowanych klęskami żywiołowymi lub innymi nadzwyczajnymi zdarzeniami – w przypadku nieotrzymania takiej pomocy,
- ➔ dokumentację potwierdzającą wartość poniesionych strat powstałych w wyniku klęski żywiołowej lub innego nadzwyczajnego zdarzenia oraz kwoty otrzymane z tytułu ubezpieczenia,
- ➔ „Formularz informacji przedstawianych przy ubieganiu się o pomoc inną niż pomoc w rolnictwie lub rybołówstwie, pomoc *de minimis* lub pomoc *de minimis* w rolnictwie lub rybołówstwie” (druk formularza dostępny w ZUS oraz na stronie www.uokik.gov.pl/wzor_formularza_inna_niz_pomoc_de_minimis.php).

Gdzie znajdziesz informacje dotyczące umorzenia należności z tytułu składek:

- ➔ w każdej jednostce ZUS w sali obsługi klientów,
- ➔ na stronach www.zus.pl oraz pue.zus.pl,
- ➔ w Centrum Obsługi Telefonicznej (COT): 22 560 16 00³ – z telefonów stacjonarnych i komórkowych.

Ulotka ma charakter informacyjny i nie stanowi wykładni prawa.

³ Koszt połączenia według umowy klienta z operatorem telekomunikacyjnym.

Warszawa, sierpień 2015 r.



www.zus.pl

Platforma Usług Elektronicznych: pue.zus.pl

Centrum Obsługi Telefonicznej ZUS:

22 560-16-00* dla tel. stacjonarnych i komórkowych

(pon.–pt. w dni robocze w godz. 7.00–18.00)

* koszt połączenia według umowy klienta z operatorem telekomunikacyjnym

Skype: [zus_centrum_obsługi_tel](https://www.skype.com/addtocontact?contactid=zus_centrum_obsługi_tel) e-mail: cot@zus.pl